

Szeged fejlődése a második ötéves tervben

Ülést tartott a megyei jogú városi tanács

Szeged megyei jogú városi tanácsa tegnap, pénteken tartott ülését dr. Kalmár Ferenc elnökelésével megtárgyalta dr. Biczó György, a megyei jogú városi tanács vb elnöke előterjesztését Szegednek a második ötéves tervidőszakban elért fejlődéséről. Megállapította, hogy a párt VII. kongresszusán elfogadott irányelvek gyakorlati megvalósítása során Szeged gazdasági, kulturális és politikai fejlődésének lehetőségei jelentős mértékben növekedtek, s a város vezetői szervei a lakosság aktív közreműködésével jól éltek a lehetőségekkel. A vitában felszólaló 13 tanácsos — Farkas István, Zombori János, Hampel Ferenc, Pirok László, dr. Nyíri Antal, Nitsinger Gyula, Szili Antal, Horváth Sándor, Sallai Imre, Kovács József, Baráth József, Peták József és Bézi Ferenc — arról beszélt, hogy az elmúlt 5 év eredményei nagyjelentőségek, a helyes tervezés és gazdaságpolitika bizonyosságai, melyeknek további alkalmazásával és fejlesztésével kell a következő tervidőszak feladatait is elvégezni.

Új ipari üzemek, rekonstrukciók

Az üzemek telepítése és a meglevő termelőegységek rekonstrukciója révén jelentősen iparosodott Szeged a második ötéves terv folyamán. A Magyar Kábelművek szegedi gyáregysége ma már évente 3 ezer tonna kábelt termel, az Országos Gumiipari Vállalat EMERGE gyáregysége pedig első nehézipari üzem a városnak. Mintegy 90 millió forintnyi beruházási hitelből jelentősen nőtt a szegedi kenderfonó kapacitása, bővítése révén emelkedett a szalámigyar, a textilművek, a téglagyár, a fakemeggyár, a jutaszövőgyár, a ládagyar és a paprikafeldolgozó vállalat termelése. Az ipari termelés bővítésén túlmenően javultak az üzemek szociális körülményei. Az ipari fejlődés felszámolta a munkanélküliséget, sőt egyes szakmákban ma már relatív munkaerőhiány jelentkezik.

Nagyüzemi mezőgazdaság

A termelőszövetkezetek a második ötéves tervet az átszervezés következtében kialakult földterülettel és taglétszámmal kezdték. Közben az a kép megváltozott, az aligv Petőfi Tsz-nek a Felszabadulásba való beolvadása következtében. A szegedi termelőszövetkezetek jelenleg 13 455 kh közös területen gazdálkodnak, taglétszámuk 2801 fő. Az átszervezés utáni időszakban különösen nagy gondot fordítottak a helyes nagyzem arányok és a termelési profilok célszerű kialakítására. Nagy kertészeti létesítmények épültek, így mintegy 30 millió forintot költséggel a Felszabadulás és a Haladás Tsz azóta országos hírűvé vált primortelep. E telepekről származó áruk egyrésze külföldön is keresett cikk. Az elmúlt öt évben a Móra Ferenc és az Új Élet termelőszövetkezetekben 60 ezer férőhelyes csibenevelő létesült, ezeknek évi 350 ezer darabos termelése a jelentős export mellett lényegesen javítja Szeged hús ellátását.

A helyiipar a lakosság szolgálatában

A megyei jogú városi tanács a helyiipari vállalatok fejlesztésével és szervezésével a lakosság szükségleteinek kielégítését segíti elő. A könnyűipari vállalatok termelése 58 százalékkal, az élelmiszeripari vállalatoké pedig csaknem 25 százalékkal, s a helyiipari szolgáltatás több mint 36 százalékkal emelkedett a tervidőszak

alatt. A tanács építőipar termelése a nagyértékű beruházások ellenére sem kielégítő. A csaknem 25 százalékos összlétszám emelkedésével szemben, a termelékenység mindössze csak 1,8 százalékkal nőtt.

Kommunális ellátás, kereskedelem, egészségügy, művelődésügy

Nagyarányú a kommunális ellátás fejlődése, amely a lakosság életkörülményeinek megjavításához közvetlenül, életszínvonalának emelkedéséhez pedig közvetve járul hozzá. A gázmű, a közlekedési vállalat rekonstrukciója, illetve bővítése, a vízellátási, és csatornázási helyzet, továbbá a közvilágítás fejlesztése a legszembetűnőbb városi gondokat enyhítette. Továbbra is igen fontos feladatot képez azonban, az elavult városi csatornahálózat felújítása, illetve bővítése.

A tanács kiskereskedelmi hálózatát elsősorban a külvárosokban kellett fejlesztenie, mivel azonban a boltok egyrésze idegen tulajdonban van, ez a fejlesztés nem tartott lépést a kereskedelmi forgalom és az áruellátási igények növekedésével. Mégis elmondható, hogy a legszükségesebb területeken, új üzletek és vendéglátó egységek létesítésével, felújításával, a meglevő üzletek gépi berendezésének bővítésével, a szállodai férőhelyek emelésével sokat javult a helyzet.

Az egészségügyi ellátottság megjavítására a kerületi tanácsok több mint 2,5 millió forintot fordítottak és mintegy 14 millió forint állt rendelkezésre üzemeltetési célokra. Jelentősebb beruházás volt a kórház, a szociális otthon mosodájának építése, valamint a Csillag-téri 60 férőhelyes bölcsőde létesítése.

Új óvoda létesült a Tárjantelep, az odesszai-lakótelep és a Ságvári Endre utcában. Új általános iskolák kezdtek működni Gedóban, Ságvártelen és a Róza Ferenc sugárúton. Megépült a Tisza-parti új gimnázium, bővült a Róza Ferenc gimnázium és központi tanműhely létesült a Tömörkény gimnázium mellett. Befejeződött néhány művelődési otthon felújítása és az idén kezdik meg a szabadtéri játékok nézőterének és színpadának rekonstrukcióját.

A lakáshelyzet

A lakásgazdálkodás a megyei jogú városi tanács legfontosabb várospolitikai feladatai közé tartozik. A második ötéves terv időszaka alatt 4600-zal nőtt a lakások száma, ami az 1960 előtti időszakhoz képest gyorsabb ütemet jelent. A város laká-

sainak mintegy 40 százaléka az ingatlankezelő vállalat kezelésében van. A lakóépületek mintegy fele több mint 40 éves és negyedrészüik még a múlt században épült. A második ötéves tervidőszakban kezdődött el ezeknek a felújítása és tart tovább a következő tervidőszakban is.

A tanács szakigazgatási szervei nagy segítséget kaptak munkájukhoz a tanács állandó bizottságaitól. Ezt a segítséget, amely egyúttal a város lakosságának igényeit, elképzeléseit és javaslatait is magában foglalja a tanács a soron következő nagy feladatok elvégzéséhez is igényli és kéri.

A második ötéves terv Szegeden elért eredményeiről szóló végrehajtóbizottsági előterjesztést és a közvetlen feladatokat magában foglaló határozati javaslatot a tanács ülése elfogadta. Ezután megtárgyalta és jóváhagyta az 1965. évi költségvetési beszámolót és az 1966. évi költségvetés betervezését, továbbá a megyei bíróság elnökének előterjesztését 39 népi ülnök megválasztásáról. Ezután közérdekű ügyekben interpelláltak: Farkas Mihály, Imre Ottó, Farkas István, Kalmár István, Börcsök Ferenc, Kántor Gabriella, Ábrahám Lajosné, Hampel Ferenc, Nitsinger Gyula, dr. Nyíri Antal, Gerebicz Béla, Erdei István, Peták József, Csamangó Lajosné és Sallai Imre tanácsosok. Az interpellációk elhangzása után — melyekre a felszólalók a szakigazgatási szervek vizsgálata alapján írásban kaptak választ — a tanácsülés befejeződött.

Szegeden ülésezett a Közalkalmazottak Szakszervezete Központi Vezetőségének elnöksége

Tegnap délelőtt kihelyezett és kibővített ülést tartott Szegeden a Juhász Gyula művelődési otthonban a Közalkalmazottak Szakszervezete Központi Vezetőségének elnöksége. A tanácskozási — az országos elnökség ez alkalommal tartott először vidéken ülést — az elnökség tagjain kívül részt vett Hantos Mihály, a Csongrád megyei tanács vb elnöke, Árvai József, a szegedi városi tanács vb elnökhelyettese, Farkas István, a Szeged járási tanács vb elnöke, dr. Németh Lajos, az SZMT mb. vezető titkára, Koszorusz Ferenc, a Csongrád megyei pártbizottság munkatársa, dr. Simon László, a Megyei Bíróság elnöke és dr. Pozsgai István megyei főügyész.

Magyar—szovjet kulturális és tudományos együttműködési megállapodás

Június 13-a és 17-e között Moszkvában tárgyalások folytak a Magyar Népköztársaság és a Szovjetunió közötti köztársasági és két ország kulturális és tudományos együttműködésének távlati tervéről pénteken délután Ilku Pál művelődésügyi miniszter magyar részről és Szergej Romanovszkij, a Külföldi Kulturális Kapcsolatok bizottságának elnöke szovjet részről aláírta az 1966—1970. évekre szóló magyar—szovjet kulturális és tudományos együttműködési távlati tervet és a tervhez kapcsolódó 1967. évi pótcselekvőkönyvet.

A magyar—szovjet kulturá-

lis és tudományos együttműködés távlati terve meghatározza a kulturális és tudományos csere sokoldalú fejlődésével és elmélyítésével, az együttműködés tárgyi és politikai hatékonyságának fokozásával, formáinak és módszereinek tökéletesítésével kapcsolatos feladatokat. Előirányozza a két ország megfelelő intézményei és szervezetei közötti közvetlen kapcsolatok minden eszközrel való előmozdítását a kultúra és a művészet, a tudomány, a közoktatásügy, az egészségügy és a sport területén valamint előirányozza a művészeti szövetségek kapcsolatainak fejlesztését.

Cseresznyeszédő lányok

A közelmúltban egy mérnök jött be szerkesztőségünkbe, hogy 14 éves lánya hogyan kapna négyhetes fizikai munkát valamelyik termelőszövetkezetben. „Dolgozni akar a lányom” — mondotta, s tekintve, hogy neki nincs ismeretsége a mezőgazdaságban, tudnánk-e támogatást adni? Természetesen, segítettünk.

Jól kereső értelmiségi családlányról van szó, megkérdeztük az apát, hogy miért éppen a mezőgazdaságba és ott is fizikai munkára küldi a 14 éves lányát, aki most megy első gimnáziumba? A válasz igen egyszerű volt: „A gyerek dolgozni akar egy hónapot és szeret a mezőgazdaságot, talán a nagyszüleitől örökölte. És hát én nem tisztviselőnek számom ezt a kislányt.” Ennyi az egész. Szó szót követett és ebből a beszélgetésből egy egészséges életszemlélet bontakozott ki.

A családok zöme túl van már azon, hogy gyerekeik életét valami kényvelmes, puhaúttá idilliként fogják fel és készítsék elő. A korábbi években volt egy hamis illúzió — maradványai ma is hatnak —, miszerint lehetőleg (és gyakran mindenáron) valamilyen szellemi pályán találja meg végleges életcélját a gyerek. Mindegy, hogy mi az, csak ne fizikai munkával keresse meg a kenyerét. S a „mindegy” magában foglalja a rátermettség, az adottság mellőzését is. Hiszen egy gyerek nem lehet jó mindenre: jogra, orvosi pályára, műszaki területre stb. Nem érezhet mindenre elhivatottságot. Ebben a felfogásban kifejezésre jutott a szellemi és fizikai munka közötti különbség indokolatlan és alapatlan túlhangsúlyozása. A fizikai munka degradációja; társadalmi értéke, anyagi jövedelmezősége, s a személyiségének megítélése tekintetében egyaránt.

Szerepe volt ebben a túl-

hangsúlyozott továbbtanulásnak is, nem is annyira a túlhangsúlyozás ártott, sokkal inkább a tanulj tovább — hamis értelmezése. Kimondva, kimondatlanul: „azért tanulj tovább, hogy elkerüld a fizikai szakmunkát.”

Pályaválasztási tanácsadásunk spontán, nem elég megalapozott. Középiskoláinkban nem vizsgálják elég alaposan a rátermettséget, a gyerek adottságait, magatartását; alkalmas-e arra, hogy kitűnő marxista értelmiség váljék belőle? A céltudatosság hiánya kedvezőtlenül hatott és hat a családokra: rosszul értelmezik és emiatt megalapozatlan irányba viszik a gyereket.

Természetes viszonyban között, jogállamban élünk. A pályaválasztást nem determinálják külső körülmények, s ennél fogva mindenki tanulni szakmájának, szakmacsoportjának megfelelő munkakörben kezd és rendez el életét. Az esztendő, a kőműves, a mérnök, a tanár stb. azért tanul valamilyen fizikai, szellemi szakmát, hogy abban dolgozzék. Nemcsak a szerkesztőségben járt mérnök előtt vált egyre világosabbá, hanem a társadalom nagy tömegeiben is, hogy minden gyerekből nem lehet — a mai szóhasználat szerinti — értelmiség, szellemi munkás. A társadalmi szükségletek kielégítése, a különböző szellemi pályák elsőrendű feladata. A legértelmesebbekből, társadalmi berendezkedésünk igényeinek megfelelően. De itt is meghatározó tényező a társadalmi igény: nem a jelentkezési igény, hanem a szükségleti igény. Az értelmiségi pályán történő „túltermelés” nem lenne jó, kedvezőtlen helyzetet teremtené. Annyi értelmiségre van szükség, amennyi iparunk, mezőgazdaságunk, kultúránk, tudományunk, iskoláink ellátásához szükséges. Viszont annyi fizikai munkásra van szükség iparunkban, mezőgazdaságunkban, kereskedelmünkben, közlekedésünkben stb., hogy bővülő gazdaságunk munkaerő tekintetében is megalapozott legyen. A két-összevetésnek a képe teljesen világossá teszi, hogy hazánkban elsősorban a kétkézi, tehát a fizikai munka került előtérbe: helyesebben az azt megillető helyre.

Okosnak cselekszik a szülő, ha a fizikai munka értelmét és célját a gyerekkel nemcsak szóban, hanem a gyakorlatban is érzékelteti. Megismerteti a fizikai munkát a maga valóságában: szépségével, fáradságával, eredményeivel és kudarcaival.

E törekvés mögött meghúzódik egy másik felismerés is. A szakmunkás — különösen ha továbbtanul, tehát munka mellett értesít is tesz — műveltségéből tekintetében nincsen hátrányosabb helyzetben, mint a hasonló képzettségű (értétségű, technikumot végzett) szellemi foglalkozású. Sőt, a szakmunkás elismertsége, a társadalomban elfoglalt helyzete szerint; a legfontosabb tényező. Ahhoz a roppant nagy erőhöz tartozik, amely országnak részét a nemzetet, a népet fenntartó anyagi tevékenységből; az anyagi javak termelésének első számú tényezője, úgy az iparban mint a mezőgazdaságban. Erőteljes, hogy anyagi és erkölcsi megbecsülése is ilyen módon jut kifejezésre. (Még akkor is, ha helyenként jövedelem elosztási

aránytalanosságok jelentkeznek. Ennek a korrekciója érdekében azonban évről évre intézkedések történnek, bérrendezés, stb. formájában).

Anélkül, hogy foglalkozás szerint, munkakörbeli kategorizálunk embereket, mégis azt mondhatjuk, hogy hazánkban a legstabilabb egzisztencia az ipari és a mezőgazdasági szakmunkás. Miért? Mert ő, a termelő tevékenység első számú, nélkülözhetetlen közege. Könnyebb tanítani egy érettségizett embert irodai munkára, mint pl. a precíziós műszer gyártására, vagy cipőkészítésre, ruhaszabásra, stb. Nemcsak régen mondták, ma is tartják iparban, mezőgazdaságban: „Egy hozzáértő munkás keze aranyat ér.”

Különösen a munkáspárt hatalom idején bír jelentőséggel az ipari, mezőgazdasági szakmunka. Nem a szellemi pályák rováására, hanem ellenkezőleg: az ipari és mezőgazdasági szakmákban egyre nagyobb helyet igényel magának — a mechanizáció, technizáció intenzív terjedésével — a szellemi tevékenység, a nagyfokú műszaki ismeret. A szakma, szakmacsoport összefüggő elméleti kérdéseinek ismerete! Ebben jut kifejezésre a fizikai és szellemi tevékenység — korábbi — merev elválasztásának csökkenése. Persze ez a csökkenés nem olyan gyorsan megy végbe, ahogyan azt elképzeltük, de nem is olyan merev a választófal, ahogyan azt a fizikai munkától viszolygók tartják.

Lassan olvad az a régi, merev válaszfal, amely iskolai végzettség szerint is mérte az embereket, illetve ehhez kapcsolódóan foglalkozás szerint. Ez osztálykülönbségek kifejeződése is volt. Míg társadalmi méretekben sikerült lényeges előrehaladást elérni, addig a szellemi és fizikai munkakörök elhatárolásának csökkentésében kisebbek az eredményeink. Pedig az embert nemcsak és nem is elsősorban aszerint ítélik meg, hogy mi a foglalkozása, tanult mesterse, hanem mi a tényleges tudása, milyen a magatartása. Sem a nyugati, sem a keleti országokban nincs ilyenféle különbség: szakmunkás vagy szellemi munkás. Ez a feudális világból származó életrész, sajnos, nálunk még — csökkendő mértékben bár, de — hat.

Ilyenformán folyt a szó a szerkesztőségben. Tévedés lenne azt gondolni, hogy ő egy ritka értelmiségi, ő az általános, a realitások képviselője. A realitásokra építő és támaszkodó szülő éppen gyermekeik jövője érdekében gondolkodik így. Önmagával és sorsával megbékélt gyermekeit akarunk nevelni, aki nem a világfájdalom családottságával járja felnőtt életének éveit, azért mert szülei kívánsága szellemi pálya volt. (Sajnos, gyakran mindegy, hogy milyen szellemi pálya). Ezt beszűkítjük a sűrűlő gyermekekbe, és mégis ha ipari, mezőgazdasági szakmunkás lesz belőle, családottá tették saját szülei. Nem a gyermek bűne ez, ő csak szenvedő alanya a szülői vágyaknak, amelyek teljesülhetnek, de megtörténik, hogy nem valósulnak meg. Ezt akarja elkerülni — a kislány érdekében — a szegedi mérnök. Igaza van. Egészséges lelke, jellemű, boldog gyermeket és felnőtté akar, akár szellemi foglalkozású lesz, vagy fizikai munkás.

C. I.

A Varsói Szerződés tagállamai külügyminisztereinek tanácskozása

A Varsói Szerződés tagállamainak külügyminiszterei Moszkvában tanácskozást folytattak, amelyen részt vett Péter János, a Magyar Népköztársaság külügyminisztere is.

A Varsói Szerződés politikai tanácskozó testületeinek július elején, bukaresti ülése kapcsán a tanácskozáson megtárgyalták az európai biztonság problémáit, valamint a közös érdeklődésre számot tartó más kérdéseket.